СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 204. Джерзі Сіти, Н. Дж., середа, 30-го вересня 1942. No. 204. Jersey City, N. J., Wednesday, September 30, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПЕРЕД ГОЛОСУВАННЯМ НАД ЗАКОНОПРОЄКТОМ, ЩО РЕГУЛЮВАВ БИ ФАРМЕРСЬКІ ЦІНИ

ВАШИНГТОН. — Фармерський бльок стягає всі свої сили, щоб не допустити до законопроєкту, який стягнув би фармерські ціни до 100% так званого „паритї", чого домагався президент. Президент говорив, що ціни на харчі треба стягнути вниз тому, бо вони загрожують інфляції. Фармерський бльок говорить, що це матиме відемний вплив на розвій фармерства. Сенатор Томас в сенаті заявив, що коли ціни будуть стягнені до 100% „париті", то це зажене край до браку харчів. До дебати над тою справою зголосилось чимало сенаторів. Знавці кажуть, що тої справи годі буде вирішити до першого жовтня ц. р., як цього домагався президент.

МЕКНОТ ЗА ПІДВИШКУ ЗАРОБІТНИХ ПЛАТ НА ФАРМАХ.

ВАШИНГТОН. — До скріплення фармерського бльоку причинилась заява директора бюра заряду людської сили, Пола МекНота, зроблена перед конгресовим комітетом. Він заявив, що на його думку ціни на заробітні платні по фармах треба таки піднести, інакше робітники з фарм далі будуть втікати і продукція харчів зменшиться. Він, одначе, не говорив нічого про підвишку цін на харчі. А коли один з конґресменів запитав його, чи це не є правдоподібне, що зо зростом цін на заробітну плату по фармах, мусять підскочити і ціни, він відповів, що так. Але далі він піддавав думку, щоби ріжницю, яку може викликати зріст заробітних плат по фармах у відношенні до цін на самі харчі, покривав уряд свого роду субвенціями. Він далі говорив, що таки конче треба зрівнати заробітні платні фармерів з заробітними платнями міських робітників, коли не хочемо мати масової дезерції фармерських робітників до міст. В тій справі зізнавав також голова поборових бюр, ген. Герші. Він сказав, що вербунок новобранців з фарм буде переводжуваний на засаді, що фармери дістануть певні згляди, коли залишатисьмуть на фармах. Але коли молодому чоловікови відтягнуть військову службу, а він піде до міста на роботу, то його покличуть до війська.

ҐЕН. СОМЕРВЕЛ МАЛЮЄ ЧОРНИЙ ОБРАЗ.

СЕЙНТ ЛУЇС. — Начальник постачання американської армії, ген. Сомервел, в прилюдній промові заявив, що в конґресі мусять зникнути всякі бльоки, що лише думають про свої льокальні інтереси. Бо положення дуже поважне. Ми дотепер програли кожну важнішу битву і дістали тяжкі удари від ворогів на всіх фронтах, говорив він. Дотепер ми тратили на кожнім кроці, з винятком нашої самопевности. А найкраще булоб, якщоб ми її втратили, поглянули грізній правді в очи і всі разом взялися до ратування державного човна. Замісць багато говорити треба слухати розпорядків, працювати і все жертвувати.

ПРО ЦЕНЗУРУ В АМЕРИЦІ.

ГАТ СПРІНҐ (Арканзас). — Голова цензурського бюра, Байрон Прайс, перед американськими видавцями заявив, що американські газети на загал дуже добре придержуються добровільної цензури і співпрацюють з цензуровим бюром. Але, що ті газети не зуміли якслід виконати, це — пояснити людям, чому треба цензури і чому треба деякі новинки здержувати. Ні одна новинка не повинна бути дорожча і цінніша від життя американського вояка. Необачні новинки нераз можуть спричинити смерть багатьох вояків. Уряд буде давати американській суспільности такі новинки і в такий час, щоб це не шкодило воєнним зусиллям, говорив він. І суспільність мусить це зрозуміти.

ВЕДЕННЯ ВІЙНИ В РУКАХ ВІЙСЬКОВЦІВ.

ВАШИНГТОН. — З авторитетних кол, стоячих близько президента, доносять, що ціла воєнна стратегія тепер знаходиться в руках генералів і адміралів, а не в руках політиків. Навіть президент тепер усунувся від впливів на ведення воєнної стратегії. Він створив біля себе штаб мілітарних знавців, з адміралом Леґієм на чолі. До того штабу входять представники американського і англійського штабів. Вони укладають світову стратегію, а цивільні люди, влючаючи президента і Чорчила мусять їм підчинятись. Це є причиною, говорять ті кола, що цього року той штаб порішив не створювати другого фронту в Европі. Після їхнього фахового розрахунку такий другий фронт, створений передчасно і без належної підготовки, приніс би для всіх велику шкоду. Зате вони обробили точний плян, обчислений на далеку мету, при помочи якого будуть послідовно нищити ворогів, доки не доведуть їх до цілковитого розгрому.

Над Соломонськими Островами Японці Втратили 42 Літаків

ВАШИНГТОН. — Департамент фльоти подав до відома, що в останніх днях американські летуни виконали налет на японські бази і там бомбами ушкодили два кружляки, один транспортовий корабель і один направковий. Японські літаки зустріли масово американських і вивязався великий повітряний бій, в якому американці віднесли блискучу перемогу. А саме, вони зістрілили 42 японських літаків, а самі не зазнали втрати ні одного літака. З тої нагоди головний командант американської фльоти наТихім океані, адмірал Ниміц, а також командант фльоти в полудневій частині Тихого океану, віце-адмірал Гормлі і головний командант повітряних сил Америки, ген. Арнольд, видали спільну заяву, в якій говорили, що цей успіх є надзвичайно гарний і він доказує про знамениту якість американських летунів і машин.

НАЛЕТ НА КІСКУ, НА АЛЕВТСЬКИХ ОСТРОВАХ

ВАШИНГТОН. — Американські летуни виконали налет на японську базу на острові Кіска, що лежить в групі Алевтських островів. Вони бомбами обкидали стоячі там японські кораблі і дві субмарини, також ріжні військові будівлі і обстрілювали машиновими крісами заскочених японських вояків. Обчисляють, що біля 150 мусіло впасти трупом. В тім налеті брали участь також канадійські летуни.

ОЖИВЛЕННЯ БОЇВ НА НОВІЙ ҐВІНЕЇ

АМЕРИКАНСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В АВСТРАЛІЇ. — Австралійські відділи під командою ген. МекАртура, почали натискати на японські позиції, що лежать 30 миль від Порту Морсбі, на східнім кінчику острова Нової Ґвінеї. Діставшись туди японцям забракло сили далі посуватись. Тепер натиск австралійських військ відкинув їх дещо взад.

ПАЙКУВАННЯ ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ

ВАШИНГТОН. — Офіс контролі цін подав до відома, що з наступним четвергом пічнуть входити в життя пайкування опалової оливи. Люди діставатимуть карточки на оливу. Те пайкування буде поділене на пять періодів. Але карточки з одного періоду можна буде ужити дещо скорше, або пізніше і в другім періоді. Таке дозволено тому, бо не знати, в котрих місяцях будуть більші морози.

Вилкі Заповідає, що Росія Видержить

МОСКВА. — Вендел Вилкі, особистий представник през. Рузвелта, заявив, що Росія не може бути добута, але остерігав, що в совєтському союзі зростає почуття нетерпеливости, майже розчарування, через те, що Обєднані Держави не відкривають другого фронту. Він говорив, що без другого фронту російська армія може втратити ударну силу, а тоді Гітлер буде мав можність звернути всю свою силу проти Англії.

По своїй візиті в Сталіна Вилкі відїхав літаком з Куйбишева до Китаю, де він має призначену стрічу з китайським начальним командантом Чіянг Кай-шеком.

У ЛОНДОНІ КРИТИКУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКУ ТАКТИКУ

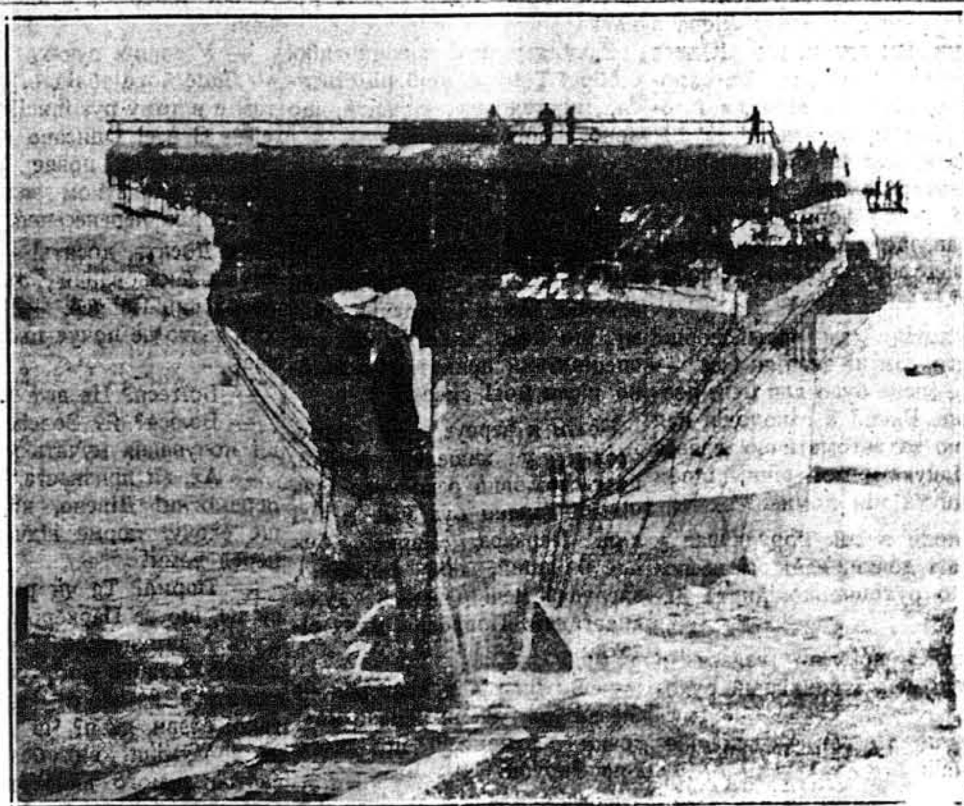
ЛОНДОН. — Заяви Вендела Вилкі й британського генерала Арчибольда Вейвела за приспішення відкриття другого фронту викликує тут критику американської воєнної тактики. Закидують їй, що вона розпорошує свої воєнні сили по широко розкинених фронтах так, що на ні одним воєнним театрі не вживає її ефективно, аби завдати ворогові рішаючі удари.

ВИЯСНЯЮТЬ НАЦІСТИЧНІ АРЕШТИ АМЕРИКАНЦІВ У ФРАНЦІЇ

ВІШІ. — За розслідами американських дипльоматів у справі арештів американських громадян у Франції, в окупованій Франції арештовано коло 300 осіб. Арешти стоять у звязку з арештами німецьких громадян у Бразилії: мовляв у державах Осі нема громадян Бразилії, тому нацисти арештують американців. Американські дипльомати ще не поробили в справі арештів ніяких заходів; ждуть директив з Вашинґтону.

БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД ПРОТИВИТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКІЙ ІНТЕРВЕНЦІЇ В ІНДІЇ

НЮ ДЕЛІ (Індія). — Британські урядники в Індії відчувають натиск публичної американської опінії за вмішання американської дипльомати в справі Індії. Урядники вважають, що таке вмішання в теперішню хвилю, коли Індії грозить інвазія, може викликати хаос.

СЛАВА „ЛЕКСИНГТОНА" НЕ ЗАГИНЕ! Продовжатиме її новий літаконосець, що як бачимо, зістав спущений на воду. І то на рік скорше, як було пляновано. Тепер поплине пімстити свого іменника, що був затоплений японцями підчас геройської боротьби на Пацифіку.

НІМЦІ ПОСУВАЮТЬСЯ В СТАЛІНҐРАДІ

МОСКВА. — За комунікатом російської команди, виданим у 38. день боїв за Сталінград, два свіжі німецькі полки піхоти і 150 повзів вспіли проломати російські лінії на північно-західних окраїнах Сталінграду й вдертися до робітничого кварталу. Завзяті бої в тій частині ведуться далі. У боях згинуло велике число німецьких вояків і розбито коло 50 німецьких повзів. У середині міста ведеться завзята вулична боротьба, котрої подробиць комунікат не подає.

Німецька команда подала вістку про поступ німецьких військ у північному секторі Сталінграду і додала, що заняті німцями части міста зовсім очищено з російських військ.

Російський комунікат признає, що німецькі війська заняли ще одну місцевість коло Моздока до нафтового центра Грозного, а зате підносить доспіхи російських протинатак на південний схід від Новоросійська.

Релф Паркер, кореспондент „Ню Йорк Таймсу", каже в своїм описі боїв за Сталінград, що німецька команда видимо старається добути Сталінград, поді907ивши це „як ковбаса довге місто" на низку кусків та перервавши між ними звязки.

НІМЦІ ПЕРЕМІНЯЮТЬ КОМАНДАНТІВ.

СТОКГОЛЬМ (Швеція). — На східному фронті таки прийшло до переміни у німецьким командуванні. На командування північним російським фронтом на місце маршала фон Кіхлера прийшов маршал фон Леб, аби приготовити загальну офензиву на Ленінград. На місце маршала фон Бока прийшов генерал Герман Гот, начальник панцирної дивізії.

ЧЕРВОНА ФЛЬОТА ПРО ДОСПІХИ СВОЇХ ПІДВОДНИХ ЧОВНІВ.

МОСКВА. — Віцеадмірал Арсеній Головко, 36-літній командант російської фльоти на північних водах, подав московським газетам заяву, що за останніх 15 місяців підводні човни під його командою затопили 700,000 тон ворожих кораблів. Він признав, що британські рейди на центри німецького будівництва кораблів не дають Німеччині досягнути морської переваги.

ЛОНДОНСЬКИЙ „ТАЙМС" ЗА ДРУГИЙ ФРОНТ.

ЛОНДОН. — Великий лондонський щоденник „Таймс" помістив передовицю за відкриття другого фронту. Мовляв це одинокий засіб довершити перемогу. Передовиця заявляється за якнайскорше приспішення такої воєнної операції.

Становище часопису замітне передовсім з огляду на те, що він досі відносився до цеї справи дуже здержано.

НІМЦІ ХВАЛЯТЬСЯ МОРСЬКИМИ ПОДВИГАМИ, АНГЛІЙЦІ ЇХ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ.

ЛОНДОН. — У спеціяльнім комунікаті, виданім з головної кватири Гітлера, сказано, що німецькі підводні човни напали в північній частині Атлантику на конвой, наладований американськими військами, що їхали до Британії, і затопили три перевозові кораблі.

Британське міністерство публичної інформації подало незадовго потім заяву, що німецька заява не має в дійсности ніяких основ.

АМЕРИКАНСЬКИЙ БОМБОВИК ЗАТОПИВ ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН.

ЛОНДОН. — Так званий літаючий човен американської воєнної фльоти затопив тиждень тому ворожий підводний човен, що плив на повному морю, далеко від берега. Затопивши човен, летуни постаралися за те, щоби пів сотні розбитків субмарини вирятувано й взято в неволю.

ЯПОНІЯ ЕКСПЛЬОАТУЄ НАФТОВІ ПОКЛАДИ ОКУПОВАНИХ КРАЇВ.

ЛОНДОН. — Британські знавці економічних справ на Далекому Сході подають вістки про поспішну експльоатацію Японією нафтових теренів у добутих нею краях. З поспіху цеї роботи роблять висновки, що резерви нафти в японських руках скоро вичерпуються.

БРИТАНІЯ ПОПРАВЛЯЄ СВОЮ ПОВІТРЯНУ ФЛЬОТУ.

ЛОНДОН. — Британське летництво завело в себе новий тип літаків, званий „москіто бомбер". Знавці летництва заповідають, що цей скорий і легко маневруючий літак відограє велику ролю в війні, бо він дає можливість робити скорі далекі рейди на Німеччину.

КИТАЙ ПРОСИТЬ ПОМОЧІ ДЛЯ ПОВОДЯН.

ЧУНКІНҐ. — Американський Дорадчий Комітет у Чунґкінґу дістав заклик про потребу негайної допомоги для 40,000 жертв виливу Жовтої Ріки в західній частині провінції Шенсі. На допомогу треба 60 тисячи долярів.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО БОГА!

Коли менш-більш нормальні часи, тоді бачимо повно дуже розумних, далекоглядючих, всьо передбачаючих людей. Таких, що все знають і розуміють. Таких, яких питають про ради у всіляких важних справах та які мають на всі заманті питання завжди якусь певну відповідь, що стає відразу авторитетною. Такими людьми є в Америці люди успіху. Тому і не диво, що ми зробили з „успіху" — божка. А що та хвороба поширилась у нас дуже широко, то людина „без успіху" — стала нічим. Ось це і відбивалось дуже відемно на цілій психіці американського громадянства, бо „успіх" утотожнювано звичайно з достатками, з тим, скільки людина доробилась маєтку, долярів. А коли матеріялістичний бік зачинає в громадянстві заважувати, то духовий і моральний спадає. Тоді і погоня за матеріяльними добрами і „гуд тайм" стає головним мотивом людського життя. Всьо інше уступає і на дальшому місці є тоді й справа релігії, віри, Бога.

Та таке, як сказано, відноситься до „нормальних" часів. А сьогодня того вже не видно. Сьогодня навертає громадянство до духового життя і Ракефелер... А вистарчить заглянути вечерами до церков і поглянути, хто до них заходить, як заховується і як молиться, щоб завважити, яку люди переживають духову кризу. Війна з усіми своїми небезпеками, з цілою своєю трагедією і з усією своєю непевністю, що їх вона несе особисто нам самим, чи нашим найдорожчим, як теж і нації як цілости, має то добре, що зачинає відвертати людину, а то й цілі народи, від річей хвилевих. А звертає їхню увагу не на земні успіхи, а на вічні правди як джерело, де шукати розвязки того, чого не годні розвязати і найліпші людські уми. Ось тому і більший тепер зворот до Бога. Звідси і заникання тої бути і самопевности, якої так було повно в світі, як тільки зачалась нова світова війна. А та бута, як бачимо, зникає навіть у диктаторів! Хоч вони не мають властивої віри в Бога, бо сами поробили себе божками, а проте сама судьба ломить їхню буту і вони стають щораз смирнішими. А дехто з них зачинає навіть вже і на Бога покликатись і твердить, що Він є по його стороні!

Ми, що походимо з українського народу, знаємо, яку велику силу дає народови віра. Бо щож булоб сталося з українським народом серед тих страшних лихоліть, які йому доводилось переживати, якби в нього не було кріпкої віри в Бога і Божу справедливість? І що йому нині остає інше, як не дальша боротьба і дальша віра в те, що якби навіть його знову оставили самого, то таки при ньому остане — Бог. І вже те одно додає йому завзяття в новій боротьбі й в нових терпінях. Ось ту спадщину по українським народі ми перебрали і привезли її сюди. А тепер переконуємось, що це добра спадщина, бо по тому самому шляху ступає теж і американський нарід, хоч який багатий і який сильний. І він теж чує, що без Бога і йому не перемогти.

ІДЕЇ, ЗА ЯКІ БОРЕМОСЯ

Хоч цього на зверх не видко, але в Америці ведуться нині завзяті змагання з двома родами ідей, з двома світоглядами. З огляду на війну назверх цього не видно. Але внутрі таки ведеться завзята ідеольогічна боротьба за те, який має бути по війні світ. Чи це має бути вільний світ, в дусі чотирьох свобід, проголошених президентом, чи то має бути якийсь тоталізм, можливо комуністичний, щось у роді того, котрий є нині в Совєтах.

Маючи перед собою велику небезпеку в формі націзму і японських мілітаристів, американські кола без огляду на їх світогляд і політичні ріжниці, мусять уважати мілітарний спротив Совєтів німцям за дуже відрадне явище. Цей факт викликує враження споволної ідеольогічної єдности в Америці. Другою причиною тої споволної єдности є те, що комуністи, червоні і рожеві, не говорять отверто про комунізм, лише говорять про демократію, себто про систему, яка дуже дорога американській нації й одинока, яку американці можуть в себе допустити. До якої міри ті комуністи підходять під смак американської публики, вказує факт, що вони в своїх газетах хвалять „чотири свободи", проголошені президентом, в яких то свободах є найвиразніше зазначено, що люди повинні мати також повну свободу релігії і слова. Вихвалюючи ті чотири свободи комуністи ні натяком не скритикують заборони згаданих свобід у Совєтах. А можна булоб згадати вже хочби на те, щоби запевнити свободолюбних людей, що по закінченні війни в Совєтах обставини також зміняться. В Америці і в інших *демократичних краях* люди свобідно критикують свій уряд і цілу свою суспільну систему, та висказують свої погляди, на основі яких можна булоб дану систему поліпшити. Комуністи такої вільної дискусії не признають. Все, що в Совєтах було і є, в їх очах досконале, поза всякою критикою. Якесь потягнення совєтського уряду, чи якусь високопоставлену особу, можна в них критикувати лише тоді, коли є на це апробата від найвищого „боса".

Дотичні американські кола дуже добре визнаються на роботі комуністів і пильно слідкують за нею. Водночас вони протидіають тій роботі такими думками й ідеями, що є цілковито протилежні до комуністичних ідей. До тих протикомуністичних ідей треба в першу чергу зарахувати таки „чотири свободи" і Атлянтійський Чартер. Недаром прихильники комунізму в Англії хотіли той Атлянтійський Чартер загребати і про нього забути. До тих протикомуністичних ідей треба зачислити далі всі думки, висказані ни то державними мужами, ни американськими вченими, чи духовниками, котрі говорять, що по війні буде такий лад, в якім люди матимуть суспільну свободу, не будуть боятись державної поліції, засланя, розстрілів, концентраційних таборів. Будуть могли зовсім свобідно прославляти Бога, не будуть боятись державної економіки, котра робить людей залежними від держави. Будуть могли творити свої свобідні організації і прилюдно висказувати свої похвали, чи критику, на адресу влади.

Зрозуміло, що ті слова звернені не лише проти комунізму. Вони звернені проти всіх тоталізмів. Беручи під увагу це, що націстична Німеччина, фашістівська Італія і мілітаристична Японія пішли війною проти демократичних держав, можна без вагання сказати, що найтяжчим ворогом демократії є — німецький, італійський і японський тоталізми. Це не улягає сумніву. Найнебезпечнішим лісовим звіром є той, що вже ґризе чоловіка за гортанку, а не той, що щойно може десь зза корча вискочити. Першого треба наперед знищити. Але знищивши його треба мати на увазі, що черговий звір може знов зза куща вискочити і знов зловити чоловіка за гортанку.

До чинників, що ведуть тут завзяту боротьбу з всякими тоталізмами, включаючи комунізм, належать теж американські католики. Вони мали недавно свої наради в Шікаго, на котрих були приявні єпископи і архиєпископи Злучених Держав Америки, та інших американських держав. Під кінець своїх нарад вони видали заяву, в якій, не згадуючи нікого по імени, гостро осудили всілякі спроби запровадити на світі якоїнебудь закраски тоталітарний лад. Вони ствердили, що нинішна світова кріза повстала внаслідок занепаду християнських засад і внаслідок повороту поганізму. Чоловік це істота створена на подібність Божу і вона має свої індивідуальні завдання на цім світі. Ті індивідуальні завдання вона може виконати лише тоді, коли дістане суспільну волю. Дослівно там говориться:

„Для сповнення цеї життевої цілі чоловіка, треба йому дати індивідуальні права. Збереження тих прав і спосібність ними користуватись, повинно бути обовязком кожного суспільного ладу. Хоч родина, суспільні організації і інші природні угрупування мають права супроти окремих осіб, котрі теж треба признавати і шанувати, то перші мусять в той сам час признати, що їхньою остаточною ціллю є необхідне сповнення людської персональности. Завданням і обовязком кожного уряду є осягати загальний добробут, забезпечати правильні обставини для суспільного життя і дозволяти самозавідуючим природним угрупуванням служити згідно з їхніми можливостями людській особі і дозволяти їй сповняти місію на землі й її надприродне призначення, в такій досконалій формі, в якій лише це можливо. Тоталітарна держава, держава, що відмовляє людській особі прав і гнобить її, відмовляє їй свободи і давить її свободу та гідність; яка робить з держави самоціль життя, а не засіб, через котрий чоловік і його природні угрупування можуть жити, йде проти загального добра і мусять зазнати нагани з боку кожного цивілізованого і християнського сумління. Навіть коли якийсь уряд не є тоталітарний, якщо здавлює одиницю, або переслідує її в її основних правах, заслугує на цілковиту нагану. Демократія, якіб не були її недостачі в минулому, рішуче є проти тоталітаріянізму. Коли вона керована християнськими засадами вона творить систему, під якою християнське життя може найкраще бути зреалізоване. Індивідуалістична демократія тількищо недавно признала це за факт, що нормальне життя нації вимагає, аби попри політичне самоврядування їх існувала велика сітка самозавідуючих організованих груп. Самозавідуючі родини, самозавідуючі індустрії і професії, самозавідуючі церкви, самозавідуючі культурні організації є тими чинниками в здоровій демократії, що поруч уряд творять людям багато добра".

Це якраз ідеї, за які ми всі боролись і будемо боротись, з тим переконанням, що по війні вони запанують всюди, не лише серед сильних і упривілейованих народів, але й серед тих, що нині придавлені наїзниками, між ними й серед українського народу.

НАЦІСТИЧНІ КЛОПОТИ ВИЛАЗЯТЬ НА ВЕРХА

Люди, що слідкують за воюванням при помочі радія, одноголосно стверджують, що д-р Ґебельс, націстичний міністер пропаґанди, останніми часами поважно змінив тон і напрям своєї пропаґанди. Передовсім не стало давньої пози спокійної самопевности, яку загально признали найсильнішим його оруддям. Замісць офензиви, німецьке радіо, як і преса виясняє, виправдує, викручує, інколи перемовчує.

І дивуватися цьому не можна. Німеччина найшлася тепер у важкому положенні, яке накладає на її пропагандистів справді важке завдання. На неї звалилися рівночасно такі нещастя, як: продовження російської кампанії поза найгірші припущення, недостача поживи, недостача робочої сили, зростаюча участь Америки в боях, зріст німецького перемучення війною, зріст британської повітряної ініціятиви, інтензифікація британських рейдів і т. і.

Серед усіх таких подій і тенденцій мусить нарешті в німецьких масах назрівати припущення, що Німеччина війни не виграє. І власне против цього, як основного духового чинника в цій війні, звертається Ґебельс з новою кампанією. Послугується при тому старим методом страшення: мовляв, на випадок програної Німеччини аліянти накажать на німців просто страшні умови мира. При тому Ґебельс старається вже наперед запобігти можливости клопотів через важку зиму, цим разом признаючи згори, що в зимі прийдеться німцям важко піднімати вгору.

Для цеї самої цілі служить певно спроба Ґебельса малювати Обєднані Держави як люті, нелюдські. Минулого тижня його радіо кілька разів навертало до тої самої теми, що, мовляв, аліянти по дикому знущаються над бранцями Держав Осі. Націстичне радіо не говорило про поведінку аліянтів супроти німців інакше, як називаючи її чортівською.

Поважну частину радіової пропаганди присвячує тепер Ґебельс „европейцям". Досі він „европейців" не знав, а знав лише приятелів і ворогів. Тепер говорить, що всіх европейців ждуть благословенства „нової Европи", під чим очевидно треба розуміти повоєнний порядок за націстичними взірцями. Ця зміна фронту супроти европейців мусить очевидно походити з нічого іншого, як зо залежности націстичної военної машини від „европейського", себто ненімецького робітника. Окупація широких країв вимагає від Німеччини кольосальної збройної сили. За консервативними обчисленнями, німецька армія нині мусить мати принаймні 5 мільйонів людей під зброєю. Це звичайно мусіло прорідити ряди німецького робітництва. Як каже німецький часопис „Франкфуртер Цайтунг", чужинці становлять нині принаймні 25 процентів усего заняття в Німеччині робітництва.

Як болючо відчуває Німеччина недостачу робітників, видно з горячкових заходів націстичного уряду добитися від французьких Квіслінгів достави робітників для німецьких фабрик і фарм.

Клопоти з недостачею людей не кінчаться одначе навіть тут. Різні показчики згідно натякують на можливість недостачі навіть людей, здібних до ношення зброї.

Передовсім з різних країн нібито союзників Німеччини приходять все нові вістки про домагання Німеччини до тих держав д о с т а р ч а т и нових військ для російського фронту. На одній такій конференції, кажуть, Гітлер тероризував представників Хорватії, Словаччини, Мадярщини й Італії, аби вони згодилися на переведення нової рекрутації для російського фронту. Кажуть, що всі „держави" піддалися Гітлеровому диктатові, з виїмком Мадярщини, котра вимовилася тим, що дальша висилка війська до Росії викличе в краю революцію.

Причинком до вияснення цеї самої справи треба вважати донесення з Норвегії, що мовляв норвезький про-націстичний уряд почав арешти норвезьких штурмовиків, які не зголосилися добровільно до військової служби в Росії. Це вже кидає зовсім ясне світло на дороги націстичної кампанії проти цих нібито союзників Німеччини: відповідною пропагандою зєднується людей для націстичної ідеольогії, а потім цим людям ставить домагання, аби доказали вірність націстичній ідеольогії через добровільне воювання за націстичні інтереси.

Збираючи разом такі факти, не можна дивуватися, що люди, які слідкують за націстичною пропагандою, приходять до щораз твердого переконання, що перемучення німців війною доходить до крайного пункту.

Карло Дадоне.

ДУША

(3)

На силу здавила плач і говорила:

— Слухайте, тату! Раз у саді — ви, тату, та Клявдій розмовляли трохи подальше, тоді Паркер сказав мені, щоб я вийшла за нього, замісць за Зарубу.

Я мало не зоеліла, та він не зрозумів чому я не відповідаю. Потім старався спокусити мене, говорив мені про багацтва, славу — аж я на силу перемогла себе та відійшла від нього, не тямлю вже, що я йому тоді сказала.

Для нас обоїх був це тяжкий удар. Ми постановили продати домик, як можна найскорше. Дочки не лишав я ніколи самої. Цілими днями читали ми, гуторили. Раз, при кінці листопада, зійшли ми до саду та пішли до альтани недалеко муру. Нараз Юдита підвела голову, глянула на мур і скрикнула пронизливо.

Я також зірвався на рівні ноги та оглянувся позад себе. І ось побачив я понад муром, із руками притисненими до серця, з жевріючими очима — Ліона, Паркерового орангутана. Потім Ліон підніс свої волохаті лапи та благав нас спокійно й тихо, з очима повними сльоз:

І говорив — так присягаюся вам! — говорив притишеним, жалісним голосом. Сказав:

— Це я, Клявдій, мене вбив Паркер! Рятуйте! Рятуйте!

І ще піднімав лапи, як із тамтого боку гукнули два-три стріли з рушниці й орангутан упав неживий до саду.

Ах, як це зумів сам один перевести непритомну Юдиту до хати? Не знаю! То був її страшний сон — і мої дочці не вернулася вже свідомість. Померла до двох днів.

Гадаєте, що ніхто не знав про цю подію? Навпаки! Всі довідалися про втечу Ліона з клітки. Всі знали, що Юдита померла з переляку. Та, самособою, ніхто не вірив, що орангутан промовив.

Мали мене за божевільного. Інспектор поліції зявився в мене для формальности та сказав, що я і моя дочка впали жертвою слухової галюцинації.

Я хотів сам якнайскорше втекти, сам не знав як і де — та це місце було для мене осоружне. Вкінці я заводив над собою та автоматично взявся порядкувати мої річи, щоби покинути мій домик.

І коли я так порядкував у кімнаті дочки, найшов несподівано рукопис покійного Заруби.

Цікаво, дріжучи взявся я читати цей дивовижний рукопис.

Та чи то сон — чи дійсність?

Невже наука зуміла дійти до того, щоби заволодіти над природою? Ах! Жахлива тайна відкрилася мені бодай вчасті. Він, д-р Паркер, мій страшний ворог, тепер у моїх руках!

Закидали мені галюцинацію. Добре! Тому я, щоб помститися, постановив виявити, що воно зовсім навпаки.

Я написав довгого листа, запечатував рукопис і лист у подвійний папір і заніс до мого приятеля-нотаря. Я просив його, щоб як найстаранніше заховав пакет і поручив йому, що може видати на мій спеціяльний приказ, або щойно після моєї смерти.

Потім я вернувся до дому, сховав у кишеню малий, шістьстріловий револьвер і за кілька хвилин був уже в вілі д-ра Паркера. Паркер був тіле блідший, ніж звичайно, виглядав мені якийсь дуже змарганий. Попросив мене сідати.

— Ви питалися мене раз — сказав я — чи нема в моєї дочки рукопису покійного д-ра Заруби.

— Так що? — спитався д-р Паркер, стараючись укрити збентеження.

— Той рукопис я найшов між паперами моєї нещасної дочки, тепер він є в моїх руках.

— У ваших руках, кажете! — Лице його зблідло. — Щож там є в тому рукописі?

— Є все! Описано науково та практично повне переведення, здодатком залучників — теорію перенесення.

— Досить, досить! — скрикнув схвильований та пригноблений Паркер. — Хай ніхто, ніхто не почує цього від вас!

— Боїтеся? Це вже запізно!

— Боюся? Я? Зовсім ні. Інші почування мучать мене...

— Ах, ви признаєте, що вас перемогли! Дійсно, коли лише схочу, тюрма відчиниться перед вами!

— Тюрма? Та чи розумієте ви це, що за Паркером не можуть замкнутися тюремні двері? Скажіть самі, хто відважиться замкнути чоловіка такої слави, як я? Чи ще досі не зрозуміли ви безмежної вартости мого винаходу? Це весь світ розсипається в руїну та повстає новий, що остане переможцем.

— Ваша правда! — простогнав я пригноблений та переможений силою його духа. Воно майже неприродне, що я, який зазнав стільки болю з вашої причини, мушу сказати вам рівночасно: — Ви великі! Так, ви такий! Подивляю вас, одначе рівночасно погорджую вами й ненавиджу вас!

— Так, я великий — прошептав Паркер та всеж я пропащий на віки. Та ви не будете цей, що до тла знищить мій твір, що я вже постановив собі, це вона, вона!

— Хто?!

— Ваша дочка! Так, вона! Чому не померла, заки я пізнав її.

Мовчав хвилинку. Очі його гляділи в пустку, а мені здавалося, що чую, як б'ється його серце та чую виразно віддих його грудей.

Потім говорив далі:

— Та хочу вам усе сказати. Ви повинні знати це. Потім хай прийде заглада. Я постановив був усунути мого суперника Зарубу.

Потягнув мене наче дитину за руку. Я пішов за ним темним кордором здовж кімнат, які він відчиняв ключами, що їх виняв із кишені. Впровадив мене до задньої, на-пів темної кімнати. В одному куті стояла клітка, а в ній спав звинений в клубок на білому матераці білий ловецький пес.

— Спить! — сказав учений. — Чи знаєте, хто то?!

— Хто?

— Це послугач, що помер тому рік. Дивіться, пробуджу його.

Волосся стануло мені дубом, я дріжав із жаху, — а пес — подумайте, пане — пес став говорити! Не знаю вже, що він говорив, та говорив — говорив!

Заки я зрозумів, що Паркер задумує, побачив я, що всуває руку вклітку та завдає псові смертельний удар.

Наче люнатик пішов я за моїм провідником до його *робітні*.

Було там повно якихсь варстатів, інструментів і апаратів, яких я передтим ніколи не бачив і яких цілі я не знав. Фільтри, дестилятори; моздірі, хемічні купелі та сотки посудин, шкіри зі звірят, кости та нутрощі в скаменілому стані.

(Докінчення на 4-тій стор.)

Мясо й Його Пайкування

(Секретар рільництва про основні питання харчування краю).

Клод Е. Викард, секретар рільництва в кабінеті президента Рузвелта, подав оноді до одного великого щоденника довшу статтю про сучасні питання харчування, котре, як можна судити про заповіджене пайкування мяса, приходить саме у переломову стадію.

Секретар Викард звертає своїм читачам увагу, що більшість з них живе нині далеко від села, де продукується поживу, і, беручи її з недалекої крамниці, звичайно не розуміє чинників, що вирішують у цій справі. З тою думкою він і збирається вияснити їм питання харчування, вживаючи до цього порівнання зо зрозумілої їм фабричної продукції зовсім так, як людині, що виросла на селі, треба би вияснити фабричну продукцію при помочі порівнань зо села.

Помічним при тому являється звичайна американська фермерська поговірка, що „свині це кукуруза на ратицях". Це не значить очевидно, що свиня годується лише кукурузою, а це значить, що свиня годується ростинними продуктами землі. Це зрештою назагал відноситься й до рогатої худоби. Всі домашні звірята живуть ростинними продуктами. Колиб так порівняти фарму з фабрикою, то можна би сказати, що фарма продукує худобу так, як фабрика продукує авта, черевики, ліки, чи що там. Тоді худобина, чи там властиво її мясо, була би продукт (виріб) фарми, а кукуруза, трава, помиї, тощо, якими ця худоба кормиться, були би сирими матеріялами, як у фабриці залізо, шкло, полотно й інші матеріяли, з котрих виробляється в фабриці різні річи.

Та коли ми засуємо собі, що на фармі продукується худобу, то ми ще не знаємо всего про мясо, котре попадає на наш стіл. Від свині до „порк чапу" на столі, від бика до „біфстейку" ще далека дорога фабричного процесу. Між фермером і споживачем стоїть довга лінія осіб, зкотрих кожна щось додає до остаточного товару, що його людина споживає. І дорога, яку відбуло мясо від часу, як воно вийшло на ратицях ще з фарми, до часу, як воно появилося на столі, не коротка. „Порк чапси", що ми їх їмо нині, може були випродукувані рік або й два роки тому. „Біфстейки" певно потребували принаймні два роки для продукції, а дуже правдоподібно, що й три.

Як це все робиться, який це вплив має на людське життя, це нас досі звичайно мало цікавило. Одначе тепер, коли мяса видно є мало, коли попит за мясо зростає, а уряд домагається від населення зменшити споживання мяса, питання, що відноситься до мяса, можуть певно зацікавити кожного просто громадянина краю.

Цікавитися цими справами, ще не значить жалувати мяса американським воякам або союзникам Злучених Держав. Це ще не значить, що ми не хочемо сповняти урядового заклику зменшувати консумцію мяса. Всеж таки, коли мяса не стає на ринку, коли людині приходиться зменшувати свою порцію мяса, то це зовсім природно, що вона питається, чому фермері не випродукували мяса стільки, щоби його було подостатком і не треба було себе обмежувати. Щоби відповісти на такі питання, треба піти на фарму й приглянутися продукції мяса. Взяти для цього треба передовсім під увагу свиней і рогату худобу, котрі доставляють коло 90 процентів нашого припасу мясива.

Хов свиней по американськи.

Щодо свинини, то, каже Викард, справді важко сказати, чи її історію треба починати зо свині, чи з кукурузи. Певне число свиней ховається очевидно в кожному стейті. Годуються їх часто на помиях і смітю, що їх вивозиться з ресторанів великих міст. На полудне їх часто годується „пінотсами", а в ще інших околицях жолуддю. Одначе це лише невелика частина всего числа свиней, бо просто три четвертині свиней походять з так званої кукурузяної полоси, що сягає від стейту Огайо на сході до Небраски й Савт Дакоти на заході.

У тій полосі фермери дивляться на управу кукурузи й хов свиней як одно діло. Більшість свиней росте на тому самому місці, де родилися, і їх кормиться кукурузою, що росте на тій фармі. Тому дуже можливо, що останній кусок свинини, що ви його мали на обід, звязаний з виглядами для кукурузи на середньо-західних стейтах якій рік або більше тому. Вигляди були добрі, бо уряд мав тоді великі припаси кукурузи на продаж по ціні, при якій годівля свині поплачується. І це є головною причиною, чому цього року на весні й в осени є 105 міліонів свиней, 20 міліонів більше, ніж минулого року.

Зріст годівлі свиней почався в березні 1940 року. Тоді свині продавалися дешево, по 5 або 6 центів за фунт, і тому всі сподівалися, що на наступну весну свиней буде мало. Але департамент рільництва передбачив, що незадовго край буде могти споживати всі свині, які тільки фармери зможуть виховати; роботи йшли добре, британці попитували за свининою. Тому департамент рільництва видав заклик до фармерів годувати більше свиней. Декотрі фармери боялися. На щастя, події виправдали становище уряду. Фармери, котрі повірили в заклик уряду, збільшили хов свиней.

Більшість свиней родиться весною. Родяться вони й осінню, але багато фермерів у кукурузяній полосі не хоче ризикувати хову дрібних ще свиней зимою. Отже свинина походить звичайно від свиней, що родилися в березні або квітні. Відповідно до того, кілько свиней має фармер, він направляє управу кукурузи.

Самий секретар рільництва оповідає тут, як він годує свиней. Плодяться вони в нього кілька тижнів скорше, ніж звичайно, і тому він мусить дивитися за те, аби мороз їх не вибив. У тій цілі він завів у своїх свинушниках електричні огрівачі, зовсім подібні до тих, які інші американці уставляють по своїх купальнях. Далі він оповідає мимоходом, як він оберігає їх від хоріб і галапасів, що кидаються на свиней зо землі довкола свинушників. На багатьох фармах свиней щеплять проти свинської холери, котра одначе не є одинокою недугою свиней. Через ці недуги на кожні три народжені свині лише дві попадають на ринок. Але навіть найздоровша свиня рідко коли живе довго. Навіть ті, що їх лишено для розплоду, посилається на ринок по 2 або 3 роках життя. Пересічна свиня, що народилася весною, є вже в найближчу зиму свининою.

Та заки вона прийде на ринок, вона мусить багато рости. Новонароджена свиня важить стільки, що середнє кота, два або три фунти. Коли його відлучують від ссання, вона має 25 до 30 фунтів. В осени, коли вона йде на ринок, важить 220 до 250 фунтів.

Звичайно свині приходять на ринок в місяцях від листопада до лютого. Коло три четвертині всіх свиней на ринку йде до різні троком. Фермер висилає їх або просто до покупця, що продає їх до різниць, або до публичної різниці, де справу полагоджує комісовий купець. Як свиня виїде з фарми, справа йде скоро: свині, що виїхали з фарми одного дня, на другий день є вже в руках різника, а третього дня вони вже порізані, зболовані й розміщені по холодільнях.

Понад дві третині живої ваги свині це їстовне мясо, котре продається в крамницях. Свиня це найсправніша машина для переміни зерна й трави на мясо.

По різницях, що висилають мясо з одного стейту в інші, все відбувається під доглядом федеральних урядників. Там урядові інспектори наглядають за кожним кроком різника супроти свині й мяса й відкидають продукти, які не є здорові або невідповідно оброблені.

(Кінець буде).

ҐЕНЕРАЛ ДЖОРДЖ К. МАРШАЛ

Історія життя ґенерала Маршала, начальника штабу і полевого команданта Армії Злучених Держав, вказує, що він був створений для слави. Одначе його успіх не був раптовим, бо він перейшов довгий і важкий шлях. До 1939. року він був мало знаний хоч ще до першої Світової Війни ґенерал Бел назвав його „найбільшим військовим ґенієм від часу Стонвола Джексона".

То було підчас маневрів на Филипінах. В критичний момент начальник штабу захорів. Один зі старшин піддав думку, щоб доручити плянування найближчого кроку Маршалові, що був тільки лютенантом. Маршал зявився, попросив кожного з полкових командантів дати йому потрібні інформації та вказати на мапі їх позиції. Він швидко зорієнтувався і відразу продиктував докладні і повні накази.

Він народився року 1880. в Юніонтавні, Пенсилвенія. Його батько був продавцем вугля і дров. Хлопець певно в ранніх роках виявляв нахил до військового життя, бо батько старався, щоб його приняли до Вест Пойнт. Як це йому не вдалося, він післав хлопця до Військового Інституту у Вірджинії.

Казали про Маршала, що в перших місяцях він відставав в науці, але в останніх роках він дійшов до ранги першого кадета-капітана. По закінченні школи він пішов до армії і внедовзі був призначений до служби на Филипинах. Там і стався цей випадок, що про нього ми згадували.

Після Филипин Маршала післано до Штабової Школи у Форт Лівенворт, яку він закінчив в 1907 першим зі своєї кляси. Більше слави здобув за першої Світової Війни. Ґенерал Першинг згадує у своїм щоденнику про успіх цього молодого старшини ґенерального штабу у Франції. Йому доручено перевести майже один міліон вояків з Сент Мігіел на нові позиції в районі Мез-Арґоні. За 14 днів переправлено вояків, 400,000 тон амуніції, 4,000 гармат та безліч иншого матеріялу. Не тільки без затримки, але в такій повній таємниці, що німці не мали найменших відомостей про те.

Від 1919 до 1924 року каріера Маршала йшла звичайним шляхом, згідно р правилами про підвищення. Пять років він був помішником ґенерала Першинґа у Вашингтоні. Потім мав службу в Хіні. Інших пять років перебув у Військовій Школі в Форт Біннинг, Джорджія.

Після осягнення ранги полковника в 1934. році, швидко здобував дальші підвищення. Як ґенерал- бригадир став начальником Відділу Воєнних Плянів при Ґенеральнім Штабі. Поминаючи 34 старших старшин, став заступником начальника, а далі повним начальником Ґенерального Штабу року 1939. Аж тоді дістав можливість переводити в життя свої пляни поширення повітро - плавних і моторових корпусів і творити модерну боєву силу.

Ґенерал Маршал давно заявлявся за поширенням армії та зате, аби відкинути чимало старих теорій, знарядь і старшин. Кажуть, що своїми талановитими, швидкими промовами з точними фактами й числами про необхідність змін чи фондів він впливав на членів конгресу.

На початку цієї війни ґенерал Маршал заявив, що „німецький успіх полягав в координації всіх ділянок, вишколу, досвіду та визначному способу, яким штаб використав всю стару і нову боєву зброю". Він завів маневри величезних розмірів на Півдні та в один раз поставив до вишколу 70,000 мужчин.

Про його персональне життя є не багато вісток. Встає в 6. годин ранку і звичайно їздить верхом одну годину. В 7:30 вже є в своїй канцелярії. Вечерами ще працює в дома. Високий, худий, з глибокими очима, зі зморшками на обличчу, ґенерал Маршал вповні виглядає на вояка. Він має славу точного виконавця. Але є теж знаний як цікавий оповідач. По смерти першої жінки, він оженився з вдовою з двома дітьми — своїх дітей не має. Кажуть, що він любить здибатися з кількома приятелями, але не терпить великих, офіційних зібрань.

З осягнень ґенерала Маршала за минулу весну вважають два найбільш визначними. Перше, це є створення інституції з начальників Ґенеральних Штабів Обєднаних Держав, з осідком у Вашингтоні. У важних справах, що торкаються армії й фльоти Обєднаних Держав, розсіяних по цілім світі, ґенерал Маршал відбуває наради з Британськими адміралами та начальниками повітряних частин, представниками Хіни, Голяндії, Австралії та з Гері Гопкинс, головою Комісії Розпреділення Воєнних Запасів.

Друге досягнення це є реорганізація найвищої команди, що спирається на наказі президента Рузвелта з 2-го березня. Згідно з цею реорганізацією лютенант ґенерал Арнолд став командантом повітряних сил, лютенант ґенерал МекНейер командантом суходольних сил, а лютенант ґенерал Сомервел начальником постачання.

В такий спосіб ґенерала Маршала увільнено від ріжних обовязків, щоб він міг зайнятись стратегією разом зі своїм помішником ґенералом МекНарній.

Коли ґенерал Маршал обіймав команду в 1939. році, активна армія складалася з 187,000 вояків. При кінці цього року вона матиме 4,500,000 вояків. Про цих вояків він думає так: „Щодо стану здоровля, щодо вроджених здібностей та інтелігенції, це найкраще військо у світі; що до охоти до праці і завзяття при виконанні кожного доручення вони дають все чого можна вимагати від вояків".

Загальна Рада — Фліс.

КЕРУЄ АСЕНТЕРУНКОВИМИ СПРАВАМИ.

Це мейджор-ґенерал Люї Б. Герші, що має провід у справах, що відносяться до „Селектив Сервіс".

ЗА ТРИ ТИЖНІ ЗІСТРІЛИВ 8 ЯПОНСЬКИХ ЛІТАКІВ.— Доконав цього Донелд Е. Ронйон з Індіяни, років 29, якого образ отсе маємо перед очима. Його товариші кажуть, ро він керує літаком дуже легесенько і дуже справно, тому і добре цілює.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

АСТОРІЯ, Л. АЙ.

Нова професійна сила з нашої громади.

Хочу згадати, що й наша громада виховує гарну молодь, якою можна гордитись. До неї належить і п. Микола І. Василик, член У. Н. Союзу, син громадян Григорія і Анни Василиків. До цього додам, що гром. Григорій Василик є ще відділовим скарбником. Знову їх син заслуговує на увагу не тільки тому, що є добрим сином нашого народу, але і тому, що ось цього літа здобув з відзначенням ступінь „М. А." з фізичного вишколу. Молодий М. І. Василик є жонатим і батьком двоїх дітей, але студії продовжує далі, бо хоче дістати ступінь „M. D.", чого йому від серця бажаємо. Він теж володіє добре українською мовою і був діяльним в українському життю.

Ще згадаю, що п. М. І. Василик є уроженцем нашої громади, де кінчив нормальну школу. В Ню Йорку скінчив Стайвезент Гай Скул з відзначенням, а на університет ходив в Коломбос, Огайо. В школах усе вибивався на перше місце не тільки в науці, але й в спорті. Фізичний вишкіл усе його дуже цікавив. На тому полі здобуває повно ріжних відзначень. Згадаю, що, між іншим, зістав вибраний до "Ukrainian All American", як теж зістав відзначений через "All American Board". Студіюючи в Огайськім університеті здобуває ступінь „капітана стейтової дружини", дістає ріжні нагороди, стає членом ріжних студентських товариств, як теж стає суддею студентського кружка в згаданім університеті. В 1938 році займає становище директора атлетичного виховання в школі в Босирос, в Огайо.

Одним словом: многонадійний наш юнак!

Михайло Беля.

ІТАЛІЙСЬКІ ЄПИСКОПИ ПРОТЕСТУЮТЬ.

ВАШИНГТОН, (ОНА). — З Лондону повідомляють, що три італійські єпископи внесли рішучий протест проти насильства, яке роблять націсти над словінським народом. Там окупаційна влада розстріляла 144 закладників і вивезла до Італії 70,000 словінців.

ЛЮДИ САМІ ЇДЯТЬ МЕНШЕ МЯСА.

НЮ ЙОРК. — Нюйорські ресторани повідомляють, що населення само пристосовується до заклику уряду і само почало їсти помеше червоного мяса, як теж вепровини. Замовлення на ріжного роду стейки, говорять вони, спало на 35%. Зате люди замовляють побільше інших потрав, з дробу і риби.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ГЕМТРЕМК, МІШ.

Як працюємо для нашої прибраної батьківщиний?

Тепер не час на слова, а треба діл, щоб виявити своє привязання до тої американської землі, що нас так щиро приняла. І так ми робимо в нашій громаді. Нема ніяких спорів і терть, а зате є спільна і згідна праця. Про дещо з неї отсе згадую.

Наш край у війні й потребує нашої помочі. І то всілякої. З нашої громади пішло вже до американської армії поверх 200 хлопців. З них є вже шістьох офіцирами, а підофіцирами майже кожний, бо вони пішли до війська на перший поклик, взиваючий до оборони краю. І кожний з них є кандидатом на офіцира, або підстаршину. Ні один з них не нарікає на службу в війську, а кожний пише, що йому добре. Декотрі вибиваються дуже скоро. От Павло Войтишин став сержантом до двох місяців, Василь Черній інструктором до двох тижнів, а Михайло Крупка дістав два відзначення перед полком за влучне стріляння і за рукопашну боротьбу.

Взагалі треба сказати, що наші синиописуються гарно. Ведуть себе добре, бо всі вони вихованки нашої української греко-кат. парохії, нашої Рідної Школи і наших народніх організацій. Зокрема, бо добре виховали їх наші мами і батьки. Тому є добрими американцями і добрими українцями.

Наша українська католицька парохія, під проводом о. д-ра Тиханського, закупили тепер полеву кухню для Американського Червоного Хреста, даючи її нашому відділови А. Ч. Х. Кухня коштує нас $2.000. Гроші на те зложили наші патріотичні люди без труду, Червоний Хрест вже має кухню у своїй розпорядимости, але офіційна передача відбудеться з церемонією дня 18. жовтня.

Наш Український Золотий Хрест вже розпочав збірку на Різдвяні Дарунки для наших хлопців в армії. Хочемо, щоб ті наші вояки відчули добре серце того народу, з якого вони вийшли, щоб знали, що коли їм ворог заглядає в очі, ми за них памятаємо. Це таке діло, що заслугує на те, щоб його загал попер якнайщедріше.

Український Відділ А. Ч. Хреста виконує далі як попередно свою працю дуже сумлінно. Знову Український Демократичний Клюб веде збірку на повоєнні патріотичні цілі, бо бере під увагу ту нужду, в якій опинуться ріжні народи по війні, а в тому і поневолений український нарід.

Йосиф Крупка.

НІМЦІ ВІДДАЛИ ФРАНЦУЗАМ НАПОЛЕОНОВІ КАНОНИ.

БЕРН (Швайцарія), (ОНА). — Французький тижневик в Парижі доносить, що німці привезли до Франції ті канони, які Наполеон був лишив в Росії 1812 року. Ця націстична газета (Ґрінґуар) радіє з того приводу і каже, що згаданих канон будеться вживати при вербунку французької молоді до армії. Бо як німці вернули ось ті канони, то треба їм помагати завоювати Советський Союз.

Державний секретар Жак Бенуа-Мешен сказав, що звернення Франції ось тих канон має „символічні значіння", а „Ґрінґуар" додає, що Німеччина зробила це тому, щоби віддячитись французам за мілітарну поміч, яку їм дав французький леґіон в битві коло Смоленська.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

СЛІПИЙ, А ПОМАГАЄ ВОЄННИМ ЗМАГАННЯМ. Джеймс Тозолайн, років 26, з Елизабет, Н. Дж., сліпий від уродження, працює, як бачимо в фабриці воєнного знаряддя. Що більше: він є навіть експертом. Брат його є в армії.

ДУША

(Докінчення зо сторони 2-гої)

— Сідайте, пане. Це моя держава, місце моєї потуги. Тут я заволодів людською душею! Так Насамперед постановив я усунути зненавидженого Зарубу. Та до мене промовила сила творення і я заволодів живими мізками мого помершого товариша. Так, я мав його живим у моїх руках, заки Заруба помер.

Бачите цей апарат? Я зву його апаратом концентрації та асиміляції психічного флюіду. Цей штучний череп всисає і втягає душу в себе! А що душу, душу Заруби переніс я ще того самого дня, котрого його похоронили, в орангутана Ліона. Я сам був злякався того! Ліон, ця огидна велика малпа, одержав свідомість і пригадував собі свою минувшину — минувшину Заруби! Був безсилий у залізній клітці, та що за скажена ненависть до мене віддзеркалювалася в його очах! А після чотирнацяти днів став говорити!

Я хотів убити його — так! та мене самого очарував такий успіх, що я не міг убити його. Я був би ще все переміг, був би напевно перейшов до кінця мій шлях до слави, щоб її — Юдиту могти назвати моєю. Та прийшов той нещасний день, у якому горда будівля розвалилася — коли Ліон, чоловік-звір, вирвався з клітки. Я лише припадково запримітив його втечу. На-пів божевільний схопив я рушницю та вибіг за ним у сад. Коли ж я побачив, що вилазить на мур, тоді вдруге вбив я мого суперника!

Так! — та мій гордий будинок мого творення завалився — щоправда не наслідком смерти оранґутана, ні! Хтож міг би мені доказати, що в оранґутана перещепив я мізок д-ра Заруби! Моя доля скінчилася з нею! Коли я дізнався, що вона вмерла — було мені, начеб бачив довкола себе пустку, а я відчував, що ніщо не зможе виповнити її! Я прокляв мого винахідчивого духа, пізнав нараз діявольську, безбожну огидливість мого діла й тоді присягнув собі, що знищу її! Все скінчилося — і твір мого духа повертається в ніщо! Чи хочете теж, пане Брандт, щоб так сталося?

— Так, я також хочу! — відповів я наче крізь сон.

— То спалимо цей Зарубин рукопис. Хай послугач принесе його. Напишете записку й це вистане!

Я згодився. Ми вийшли з робітні знову до гостинної кімнати. Я написав записку, послугач заніс її до нотаря та за яку годину послугач приніс опечатаний пакет.

Холодно то спокійно переглядав довго Паркер рукопис. Потім полив його спіртом і спалив у печі. Бурмотів погірдливо: Все пояснене було на цих картках — о, то був дуже інтеліґентний чоловік!

Я дивився дріжучи на Паркера та відчував майже гризу совісти. Паркер вернувся до робітні та преспокійно й помало став нищити свої папері, так, що остала купа безужиточного румовища.

Як скінчив, упав перетомлений на фотель і розплакався.

Мені потемніло в очах, я втік із того дому.

На другий день рано довідався я, що Паркер застрілився.

— Вірте мені, пане, або ні, та я нічого не сказав неправдивого в усьому цьому оповіданні! Жахлива минувшина, правда? Давно була вона, давно, а всеж не хоче вмерти.

— — — — — — — —

Я не відповів нічого, лише в душі питав сам себе: Чи він божевільний, чи може таки розповів правду?

(Кінець).

ДАВСЯ В ЗНАКИ ЯПОНЦЯМ.

Лютенант Ричард Р. Амерайн, що служить в американській маринарці, відзначився тим, що пробився через джунглі на Соломонських Островах, як теж і через японські ряди. А пробиваючись вбив чотирьох японців і то камінями. Він є пільотом-бойовиком.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ

Випродаж Книжок

ІСТОРИЧНІ, СЕНЗАЦІЙНІ И ВОЄННІ ОПОВІДАННЯ,

Юлій Верн: **Чорна Індія,** на українську мову переклав Мирослав Капій. Опр. $1.50
Гавриляк Ілько: **Тернистим шляхом** $ .30
Син України. Історична повість у трьох частях з ілюстраціями і мапою. Брош. $1.25
Іван Бутера: **Українське Весілля на Лимківщині** $ .40
Остап Мисевич: **Український Весільний Обряд у Бойківщині** $ .60
Юліян Тарнович: **Ілюстрована Історія Лемківщини** $1.00
Великий Сонник з Нумерами. Брош. $ .40
Міліони Снів. Український Сонник. На підставі Халдейських, Єгипетських та Перських джерел. Без нумерів. Брош. $ .60
Шухевич Степан д-р: **Гіркий то сміх.** Воєнні оповідання $ .85
Полянич Б.: **Кімната з одним входом.** Сензаційна повість $ .50
Полянич Б.: **Товариші успіху.** Сензаційна повість $ .40
Радич Василь: **Максим Залізняк.** Історичний роман з передмовою М. Голубця. В двох томах. Брош. $1.00
Чайковський Андрій: **Полковник Михайло кричевський.** Історична повість з XVII. віку. Опр. $1.25
Горшшівський П. І.: **Під прапори Хмельницького.** Історичне оповідання з передмовою М. Голубця. Опр. $ .75
Будзиновський Вячеслав: **Гремить.** Історична повість $ .50
Голубець Микола: **Гей, видно село.** Нарис. Опр. 75 цнт., брош. $ .50
Косач Юрій: **Сонце в Чигирині.** Повість про декабристів на Україні. З послівям і примітками М. Голубця. Брош. 50 ц. Опр. $ .75
Павло Свій (Павлин Свєнціцький): **Степові оповідання** з передмовою М. Голубця. Опр. $ .75
Верн Жіль: **Замок у Карпатах.** Повість. З передмовою М. Голубця $ .40
Островський В.: **За грошем.** Оповідання $ .50
Голубець Микола: **За український Львів.** Епізоди боротьби XIII-XVIII. в. $ .25
Вволес Л.: **Бен-Гур.** Повість з часів Ісуса Христа. Опр. $1.25
Гашек Ярослав: **Пригоди доброго вояка Швейка в Світовій Війні.** (Швейк на фронті). Авторизований переклад з чеського $ .90
Гашек Ярослав: **Пригоди доброго вояка Швейка в Світовій Війні.** (Швейк в Запіллю) $ .90
Гомзин Б.: **Прокляті часи.** В книжечці два оповідання, що сягають сюжитами в недавні часи гром. війни на Україні. Оповідання **„Аж там"** більш вражаюче змістом $ .20
Гребінка Е.: **Чайковський.** Історична повість. Опр. $1.25
Грінченко Б.: **Соняшний промінь.** Повість $ .65
Георг Л.: **Спомини з сербського фронту.** Дивні пригоди австрійського вояка $ .35
Дерлиця М.: **В млаках.** Повість $ .40
Лежеліч В.: **Софію вибрав.** Історична повість з часів візантійського цісарства. Переклав М. Фірак. Опр. $ 1.25
Дойль К. (7 книжечок): 1. **Душогубство в Абей Грондж.** 2. **Пестра Стяжка.** 3. **Захований Клейнод.** 4. **Чоловік з Близною.** 5. **Вітятий палець.** 6. **Шість Наполеонів.** 7. **Танцюючі фігури** $ .75
Дудко Ф.: **Глум.** Оповідання $ .35
Дудко Ф.: **Краса життя.** Оповідання $ .20
Кервуд Д.: **З тавром убийника.** Повість, переклав М. Лотоцький. Є це книжка пригод благородного чоловіка, закинутого судьбою в дику країну північної Канади $ .80
Кобилянська Ольга: **В неділю рано зілля копала.** Оповідання $ .90
Ковч о. Еміліян: **Чому наші від нас утікають** $ .50
Кобилянська Ольга: **Царівна.** Героїня Наталка Верковичівна виступає тут „надлюдською" з презирством до міщанських інтересів, з великим аристократизмом духа та змаганням до повної емансипації пригнобленої жінки. Вона шукає собі чоловіка таких же поглядів, щоб він її не пригнітив. Тому то відкидає обмеженого орядина, а знаходить собі ідеал в особі скромного д-ра Марка. В люксусовій оправі $2.75
Лепкий Богдан: **Писання Богдана Лепкого,** з портретом автора і з нарисом його літературної діяльности, написаним В. Верниволею. Том І. Вірші, том ІІ. Проза. В полот. опр. $5.00
Левицький-Нечуй Іван: **Над Чорним морем.** Повість Опр. $1.50
Лотоцький А: **Кужіль і меч.** Істор. повість з кінця 15 і поч. 16 віку $ .80

*) **УВАГА:** З причини малої скількости примірників, просимо замовляти тільки ці книжки, що є подані у повищім оголошенні.

Замовлення разом з належитістю слати до:

"SVOBODA"

P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ВСІ ДО ЗБИРАННЯ ЗАЛІЗЗЯ

Кожний мужчина, кожна жінка, кожна шкільна дитина може помогти збирати відпадки заліза й віддавати його урядові на воєнні потреби.

ТАРЗАН, ч. 643. Опущені.

Немилосерні моряки опустились поспішно на воду і почали напружено веслувати, щоб чимдалі відбитись від потапаючого корабля.

А залишені на потапаючім кораблі люди дивились їм у слід і мужно очікували того, що їх чекало. Лише Даріна попала в гістерію.

Тарзан тимчасом бігав з одного кінця корабля на другий, пробуючи знайти бодай одну рятункову лодку, що надавалась до плавби.

Але всі, на котрих він натрапляв, були або розбиті, або в полумях. Нарешті він побачив поза кораблем одну, що баламкалась на шнурку.